

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 30.4.2004
COM(2004) 346 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

που εκπονήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 της απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών

{SEC(2004) 532}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
1.1.	Εισαγωγή.....	3
1.1.1.	Καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών	3
1.1.2.	Η υποχρέωση υποβολής έκθεσης αξιολόγησης	3
1.2.	Μέθοδοι και κριτήρια για την αξιολόγηση της απόφασης-πλαίσιο.....	3
1.2.1.	Αποφάσεις-πλαίσια που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 34 παράγραφος 2 στοιχείο β) ΣΕΕ και οδηγίες που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 249 της Συνθήκης ΕΚ	3
1.2.2.	Κριτήρια Αξιολόγησης.....	5
1.2.3.	Πλαίσιο της αξιολόγησης.....	6
1.3.	Στόχος της έκθεσης	6
2.	Εθνικά μέτρα συμμόρφωσης με την απόφαση-πλαίσιο	7
2.1.	Αντίκτυπος της απόφασης-πλαίσιο	7
2.2.	Βασικές διατάξεις της απόφασης-πλαίσιο	10
2.2.1.	Κατάσταση όσον αφορά την υλοποίηση της απόφασης-πλαίσιο: Πίνακας 1.....	10
2.2.2.	Αδικήματα που σχετίζονται με τα μέσα πληρωμής (άρθρο 2): Πίνακας 2.....	11
2.2.3.	Αδικήματα που σχετίζονται με τους υπολογιστές (άρθρο 3): Πίνακας 3	13
2.2.4.	Αδικήματα που σχετίζονται με ειδικά προσαρμοσμένους μηχανισμούς (άρθρο 4): Πίνακας 3	14
2.2.5.	Ποινές (άρθρο 6): Πίνακας 4	14
2.2.6.	Δικαιοδοσία (άρθρο 9): Πίνακας 5	17
2.2.7.	Ευθύνη και κυρώσεις νομικών προσώπων (άρθρα 7 και 8): Πίνακας 6.....	17
3.	Συμπεράσματα	19
3.1.	Γενικά.....	19
3.2.	Ειδικά	20
	Παράρτημα Ι.....	23

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Εισαγωγή

1.1.1. Καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών

Το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση-πλαίσιο της 28^{ης} Μαΐου 2001 προκειμένου να επιτευχθεί η παροχή ισοδύναμης και αυξημένης ποινικής προστασίας κατά της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών.

Δυνάμει του άρθρου 14 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 28^{ης} Μαΐου 2001¹ για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, η Επιτροπή υποχρεούται να εκπονήσει γραπτή έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη ώστε να συμμορφωθούν με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο.

1.1.2. Η υποχρέωση υποβολής έκθεσης αξιολόγησης

Το άρθρο 14 της απόφασης-πλαισίου της 28^{ης} Μαΐου 2001 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θέσουν σε ισχύ τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση-πλαίσιο έως τις 2 Ιουνίου 2003. Έως την ίδια ημερομηνία, τα κράτη μέλη όφειλαν να διαβιβάσουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρθηκαν στην εθνική νομοθεσία οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η απόφαση-πλαίσιο. Μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου 2003 το αργότερο, το Συμβούλιο έπρεπε να έχει εξετάσει, βάσει έκθεσης που θα καταρτιζόταν με βάση τις πληροφορίες αυτές και γραπτής έκθεσης της Επιτροπής, κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να συμμορφωθούν προς την απόφαση-πλαίσιο.

Έως τις 2 Ιουνίου 2003, εντούτοις, κανένα κράτος μέλος δεν είχε ανακοινώσει στην Επιτροπή τα μέτρα που έλαβε για την υλοποίηση της απόφασης-πλαισίου. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η εκπόνηση γραπτής έκθεσης δεν θα είχε νόημα. Έτσι, η Επιτροπή έκρινε σκοπιμότερο να καθυστερήσει την εκπόνηση της έκθεσης, μέχρις ότου λάβει όλες (σχεδόν) τις ανακοινώσεις των κρατών μελών (Στον Πίνακα 1 παρατίθενται οι ημερομηνίες λήψης των ανακοινώσεων από τα κράτη μέλη).

Οι εκθέσεις που προβλέπει το άρθρο 14 της απόφασης-πλαισίου αποτελούν την κύρια πηγή πληροφοριών που διαθέτει η Επιτροπή. Η αξία της παρούσας έκθεσης, συνεπώς, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών εθνικής προέλευσης που λαμβάνει η Επιτροπή.

1.2. Μέθοδοι και κριτήρια για την αξιολόγηση της απόφασης-πλαισίου

1.2.1. Αποφάσεις-πλαίσια που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 34 παράγραφος 2 στοιχείο β) ΣΕΕ και οδηγίες που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 249 της Συνθήκης ΕΚ

Η απόφαση-πλαίσιο θεμελιώνεται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), και ιδίως στο άρθρο 31 στοιχείο (ε) και στο άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο (β).

¹ ΕΕ L 149, 2.6.2001, σ. 1.

Συμφώνως προς το άρθρο 34: “Οι αποφάσεις-πλαίσια δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών την επιλογή του τύπου και των μέσων”.

Η νομική πράξη που προσομοιάζει περισσότερο με την απόφαση-πλαίσιο είναι η οδηγία². Και οι δύο πράξεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μεθόδων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Εντούτοις, οι αποφάσεις-πλαίσια δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα. Πολλές οδηγίες περιέχουν διάταξη που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υποβάλουν εκθέσεις για την υλοποίηση της οδηγίας και παράλληλα υποχρεώνουν την Επιτροπή να καταρτίσει "ενοποιημένη" έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας³. Επί τη βάση των εκθέσεων αυτών, τα θεσμικά όργανα, και ιδίως το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μπορούν να αξιολογήσουν την έκταση στην οποία τα κράτη μέλη έχουν υλοποιήσει τις διατάξεις της οδηγίας, ούτως ώστε να μπορούν να παρακολουθήσουν την πρόοδο που σημειώνεται σε ένα συγκεκριμένο τομέα κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι οδηγίες εναρμόνισης, ιδίως, αξιολογούνται από την Επιτροπή ως προς την έκταση στην οποία τα κράτη μέλη έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους. Αυτή η αξιολόγηση μπορεί ενδεχομένως να οδηγήσει σε απόφαση της Επιτροπής να κινήσει διαδικασία παράβασης κατά κράτους μέλους που δεν έχει εκπληρώσει επαρκώς τις υποχρεώσεις του⁴.

Ο γενικός στόχος της παρούσας απόφασης-πλαισίου είναι να επιτύχει και να εξασφαλίσει ισοδύναμο επίπεδο ποινικής προστασίας των μέσων πληρωμής στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την απάτη και την πλαστογραφία μέσω της λήψης από τα κράτη μέλη μέτρων όπως ο ορισμός συγκεκριμένων αξιόποινων πράξεων⁵ και η θέσπιση αποτελεσματικών, ανάλογων και αποτρεπτικών ποινών⁶. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να αποκτήσει δικαιοδοσία επί των αδικημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 4, 5⁷. Συμπερασματικά, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο καλύπτει διάφορα θέματα ουσιαστικού εθνικού ποινικού δικαίου, καθώς και θέματα όπως η εθνική δικαιοδοσία.

Η απόφαση-πλαίσιο υποχρεώνει ιδίως τα κράτη μέλη να ευθυγραμμίσουν τους εθνικούς ορισμούς των συγκεκριμένων αδικημάτων της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν μέσα πληρωμής πλην των μετρητών με τα άρθρα 2, 3 και 4 της απόφασης-πλαισίου. Επιπλέον, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξασφαλίσουν τη θέσπιση αποτελεσματικών, ανάλογων και αποτρεπτικών ποινών ποινικού χαρακτήρα, προκειμένου να επιτευχθεί ισοδύναμο επίπεδο αποτροπής. Η απόφαση-πλαίσιο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, ιδίως για την επίτευξη του βαθμού προσέγγισης των διατάξεων ουσιαστικού εθνικού ποινικού δικαίου που προβλέπει η ίδια η απόφαση-πλαίσιο, ούτως ώστε να επιτευχθεί ισοδύναμη και αυξημένη ποινική προστασία κατά της απάτης και της

² Άρθρο 249 Συνθήκης ΕΚ.

³ Βλ., για παράδειγμα, την έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για τα απόβλητα : Οδηγία 75/422/ΕΟΚ για τα απόβλητα, οδηγία 91/689/ΕΟΚ για τα επικίνδυνα απόβλητα, οδηγία 75/439/ΕΟΚ για τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια και οδηγία 86/278/ΕΟΚ περί της ιλύος καθαρισμού λυμάτων για την περίοδο 1995-1997 (COM(1999) 752 τελικό).

⁴ Άρθρο 226 Συνθήκης ΕΚ.

⁵ Βλ. άρθρα 2, 3 και 4.

⁶ Βλ. άρθρο 6.

⁷ Βλ. άρθρο 9.

πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών σε ολόκληρη την Ένωση. Δυνάμει των ισχυουσών Συνθηκών, η Επιτροπή δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου για να επιβάλει τη μεταφορά των διατάξεων της απόφασης-πλαίσιου.

Γενικά, η απόφαση-πλαίσιο είναι το κατ' εξοχήν ενδεδειγμένο μέσο για τη μεγαλύτερη ευθυγράμμιση των ορισμών συγκεκριμένων αδικημάτων πλαστογραφίας μεταξύ τους, δεδομένου ότι ο στόχος της είναι η προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών⁸.

1.2.2. Κριτήρια Αξιολόγησης

Για να καταστεί δυνατόν να προσδιοριστεί επί τη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων αν μια απόφαση-πλαίσιο έχει υλοποιηθεί καθ' ολοκληρία από ένα κράτος μέλος, πρέπει να εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στις αποφάσεις-πλαίσια ορισμένα γενικά κριτήρια που έχουν εκπονηθεί για τις οδηγίες, όπως:

1. ο τύπος και οι μέθοδοι υλοποίησης του επιδιωκόμενου αποτελέσματος πρέπει να επιλέγονται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει ότι η οδηγία λειτουργεί αποτελεσματικά, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της⁹.
2. κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες κατά τρόπο που να πληροί τις προϋποθέσεις σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου και συνεπώς οι διατάξεις των οδηγιών πρέπει να μεταφέρονται με εσωτερικές διατάξεις δεσμευτικής ισχύος¹⁰.
3. η μεταφορά μιας οδηγίας δεν προϋποθέτει αναγκαστικά την ακριβή αποτύπωσή της σε ρητή νομική διάταξη. Μπορεί να αρκεί η ύπαρξη γενικών νομικών αρχών (που απορρέουν, για παράδειγμα, από ήδη ισχύοντα κατάλληλα μέτρα), εφόσον εξασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή της οδηγίας κατά επαρκώς ακριβή και σαφή τρόπο¹¹.
4. οι οδηγίες πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή εντός της προθεσμίας την οποία τάσσουν προς το σκοπό αυτό¹².

Και τα δύο είδη πράξεων δεσμεύουν τα κράτη μέλη "όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα", το οποίο μπορεί να οριστεί ως η νομική ή πραγματική κατάσταση που

⁸ Άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β) ΣΕΕ.

⁹ Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 48/75 *Royer*, Συλλογή 1976, σελίδες 497 έως 518.

¹⁰ Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 239/85 *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1986, σελίδες 3645 έως 3659. Βλ. και υπόθεση 300/81 *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1983, σελίδες 449 έως 456.

¹¹ Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών, για παράδειγμα: υπόθεση 29/84 *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, Συλλογή 1985, σελίδες 1661 έως 1673.

¹² Βλ. την ογκώδη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών, για παράδειγμα: υπόθεση 52/75 *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1976, σελίδες 277 έως 284, και, γενικά, ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, για παράδειγμα: COM(2001) 309 τελικό.

δικαιώνει τα συμφέροντα τα οποία εξυπηρετούν οι εν λόγω νομικές πράξεις δυνάμει της Συνθήκης¹³.

Η γενική αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο τα κράτη μέλη συμμορφώθηκαν με την απόφαση-πλαίσιο, η οποία περιέχεται στο Κεφάλαιο 2, βασίζεται, στο μέτρο του δυνατού, στα προαναφερόμενα κριτήρια.

1.2.3. Πλαίσιο της αξιολόγησης

Μια πρώτη προκαταρκτική παρατήρηση αφορά το νομικό πλαίσιο και τη συνέχεια που δίδεται στην έκθεση αξιολόγησης. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα, στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα, να κινήσει διαδικασία παράβασης κατά κράτους μέλους. Δεδομένου ότι η δυνατότητα αυτή δεν προβλέπεται στο πλαίσιο της ΣΕΕ, η φύση και ο σκοπός της παρούσας έκθεσης διαφέρουν, ασφαλώς, από τη φύση και το σκοπό μιας έκθεσης για την υλοποίηση οδηγίας του πρώτου πυλώνα από τα κράτη μέλη. Παρόλα ταύτα, εφόσον η Επιτροπή συμμετέχει πλήρως στα ζητήματα του τρίτου πυλώνα¹⁴, η ανάθεση σε αυτήν του καθήκοντος της πραγματικής αξιολόγησης των μέτρων εφαρμογής, η οποία θα επιτρέψει στο Συμβούλιο να αξιολογήσει την έκταση στην οποία τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωσή τους με την απόφαση-πλαίσιο συνάδει απολύτως με τις αρμοδιότητές της.

1.3. Στόχος της έκθεσης

Πρωταρχικός στόχος της έκθεσης είναι να επιτρέψει στο Συμβούλιο να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο. Θα πρέπει επίσης να επιτρέψει στα υπόλοιπα θεσμικά όργανα, και ιδίως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, να αξιολογήσει το επίπεδο ποινικής προστασίας των μέσων πληρωμής πλην των μετρητών βάσει των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη.

Αναφορικά προς τις προαναφερθείσες προκαταρκτικές παρατηρήσεις, η έκθεση έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα και επικεντρώνεται στις σημαντικότερες διατάξεις της απόφασης-πλαισίου παρέχοντας τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα. Παρόλο που η Επιτροπή δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου για να επιβάλει τη μεταφορά απόφασης-πλαισίου, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να παραπέμψουν στο Δικαστήριο εικαζόμενη μη ορθή ερμηνεία ή εφαρμογή (δηλ. και μεταφορά) απόφασης-πλαισίου από άλλο κράτος μέλος¹⁵. Η άσκηση αυτής της νομικής δυνατότητας απαιτεί ισχυρή πραγματική βάση, στην οποία μπορεί να συμβάλει η παρούσα έκθεση.

¹³ Βλ. PJG Kapteyn και P. Verloren van Themaat "Introduction to the Law of the European Communities", τρίτη έκδοση, 1998, σελίδα 328.

¹⁴ Άρθρο 36 παράγραφος 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹⁵ Άρθρο 35 παράγραφος 7 ΣΕΕ.

2. ΕΘΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Αντίκτυπος της απόφασης-πλαίσιου

Στόχος της απόφασης-πλαίσιου είναι να εξασφαλίσει ότι η απάτη και η πλαστογραφία που αφορούν όλα τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών χαρακτηρίζονται ως ποινικά αδικήματα και υπόκεινται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινές σε ορισμένα κράτη μέλη.

Βάσει της απόφασης-πλαίσιου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν τις ακόλουθες κύριες κατηγορίες μέτρων για την αυξημένη ποινική προστασία των μέσων πληρωμής πλην των μετρητών.

- (1) Το άρθρο 1 προβλέπει τους ορισμούς των βασικών εννοιών τις οποίες αφορά η απόφαση-πλαίσιο. Στο σημείο α) δίδεται ο ορισμός των "μέσων πληρωμής" (πλην των μετρητών) ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα ενσώματα μέσα πλην των τραπεζογραμματίων και κερμάτων. Ο ορισμός του "νομικού προσώπου" είναι ταυτόσημος με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στο Δεύτερο Πρωτόκολλο της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁶.
- (2) Το άρθρο 2 περιγράφει τους διάφορους τύπους συμπεριφοράς οι οποίοι, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης-πλαίσιου, θα πρέπει να συνιστούν σε όλα τα κράτη μέλη "ποινικά αδικήματα που σχετίζονται με τα μέσα πληρωμής". Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι περιγραφόμενες πράξεις συνιστούν ποινικά αδικήματα τουλάχιστον όσον αφορά τα παραδείγματα μέσω πληρωμής που απαριθμούνται στο άρθρο 1 της απόφασης-πλαίσιου. Ο όρος "εκ προθέσεως" στην εισαγωγική παράγραφο ισχύει για όλα τα επόμενα στοιχεία του εν λόγω άρθρου. Το στοιχείο α) αντιστοιχεί τυπικά στην κλοπή επιταγών και πιστωτικών ή άλλου τύπου καρτών. Το στοιχείο β) καλύπτει π.χ. τη δημιουργία παντελώς πλαστών καρτών, καθώς και την παραποίηση υφισταμένων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν δολίως. Το στοιχείο γ) αντιστοιχεί στην αποδοχή, πώληση, μεταβίβαση κλπ κλαπέντων ή άλλως παρανόμως ιδιοποιημένων ή πλαστών ή παραποιημένων μέσων πληρωμής, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν δολίως. Το στοιχείο δ) καλύπτει την πραγματική χρήση μέσου πληρωμής που εμπίπτει στα στοιχεία α) ή β).
- (3) Το άρθρο 3 καλύπτει πράξεις που τελούνται τυπικά στον κυβερνοχώρο και έχει την ίδια εμβέλεια με τη Σύσταση αριθ. R (89) 9 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα αδικήματα που σχετίζονται με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (σελίδες 37-38· κατευθυντήριες γραμμές για τις εθνικές νομοθετικές αρχές). Οι πράξεις αυτές συνιστούν ποινικό αδίκημα όταν τελούνται εκ προθέσεως
- (4) Το άρθρο 4 αφορά τα εκ προθέσεως αδικήματα που σχετίζονται με "ειδικά προσαρμοσμένους μηχανισμούς" για την προπαρασκευή ή τη διάπραξη οποιουδήποτε από τα αδικήματα που περιγράφονται προηγουμένως.

¹⁶ ΕΕ C 221, 19.7.1997, σ. 11.

- (5) Η απόφαση-πλαίσιο επεκτείνει επίσης την εμβέλεια των αδικημάτων που προβλέπονται από τα άρθρα 2, 3 και 4: “ατομική ποινική ευθύνη” και “εγκληματική απόπειρα”. Το άρθρο 5 εφαρμόζεται στις παρακολουθηματικές μορφές εγκληματικής συμπεριφοράς επεκτείνοντας την ποινικοποίηση στη συνέργεια ή στην ηθική αυτουργία σε οποιαδήποτε από τις πράξεις που περιγράφονται προηγουμένως. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι η συνέργεια και η ηθική αυτουργία σε πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 2, 3 και 4, ή η απόπειρα διάπραξης των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχεία α), β) και δ) και στο άρθρο 3, τιμωρούνται.
- (6) Τα κράτη μέλη πρέπει να επιβάλλουν σε όλες τις εγκληματικές πράξεις οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 5 της απόφασης-πλαισίου αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινές ποινικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων, στις βαρείες τουλάχιστον περιπτώσεις, στερητικών της ελευθερίας ποινών δυνάμενων να δικαιολογήσουν έκδοση (άρθρο 6). Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, οι διατάξεις ακολουθούν τη διατύπωση των διατάξεων που περιέχονται στη Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁷, στο δεύτερο Πρωτόκολλο της Σύμβασης και στη Σύμβαση για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁸. Για τη συμμόρφωση με την εν λόγω διάταξη, τα κράτη μέλη διαθέτουν κάποια διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καθορισμό της φύσεως και της αυστηρότητας των προβλεπόμενων ποινών, οι οποίες δεν είναι αναγκαίο να επισύρουν πάντα στέρηση της ελευθερίας. Μπορούν να επιβάλλονται και χρηματικές ποινές επιπλέον ή αντί της φυλάκισης. Τα κράτη μέλη είναι εκείνα που αποφασίζουν ποια κριτήρια προσδιορίζουν τη σοβαρότητα του αδικήματος υπό το φως των αντίστοιχων νομικών παραδόσεών τους.
- (7) Τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τις πράξεις οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 5 της απόφασης-πλαισίου, εξαιρουμένης της πράξης που προβλέπεται στο άρθρο 2 στοιχείο α), οι οποίες διαπράττονται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο που κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, καθώς και για συνέργεια ή ηθική αυτουργία στη διάπραξη ή στην απόπειρα διάπραξης των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 7 σημείο 1).
- (8) Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να εξασφαλίσουν ότι στο νομικό πρόσωπο που φέρει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 7 επιβάλλονται αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις (άρθρο 8). Το άρθρο αυτό ακολουθεί τη διατύπωση του άρθρου 4 του Δεύτερου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων¹⁹. Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, ορισμένες έννομες τάξεις

¹⁷ ΕΕ C 316, 27.11.1995

¹⁸ ΕΕ C 195, 25.6.1997.

¹⁹ Τον Ιούνιο 1997, εγκρίθηκε Δεύτερο Πρωτόκολλο της Σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1996 το οποίο περιέχει διατάξεις για την ποινικοποίηση της νομιμοποίησης των προϊόντων του εγκλήματος της δωροδοκίας και εισάγει την

δεν γνωρίζουν την έννοια της ποινικής ευθύνης των νομικών προσώπων. Συνεπώς, το άρθρο 8 δεν απαιτεί οι κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να συνίστανται σε πρόστιμα ή άλλα μέτρα, όπως αυτά που απαριθμούνται στο άρθρο 8, να είναι ποινικής φύσεως.

- (9) Ο διεθνής χαρακτήρας της απάτης που αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών σημαίνει ότι, για την αποτελεσματική καταπολέμησή της, οι κανόνες δικαιοδοσίας και έκδοσης πρέπει να είναι σαφείς, ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων ζητείται η έκδοση να μην μπορούν να εκφεύγουν της δίωξης. Για το λόγο αυτό, οι διατάξεις του άρθρου 9 ακολουθούν τη διατύπωση διαφόρων διατάξεων που χρησιμοποιούνται για διάφορες μορφές εγκλημάτων με ιδιαίτερη διεθνή διάσταση. Τα υποδείγματα που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι διατάξεις περί δικαιοδοσίας της Σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, του Δεύτερου Πρωτοκόλλου της εν λόγω Σύμβασης και της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παράγραφος 1 τάσσει μια σειρά κριτηρίων υπαγωγής των αδικημάτων που καλύπτει η απόφαση-πλαίσιο στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαστικών αρχών και αρχών επιβολής του νόμου. Η δικαιοδοσία κράτους μέλους θεμελιώνεται εφόσον το αδίκημα διεπράχθη:
- (α) εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του, ανεξαρτήτως της νομικής κατάστασης ή της εθνικότητας του εμπλεκόμενου προσώπου (αρχή της εδαφικότητας)·
 - (β) από υπήκοό του (αρχή της ενεργητικής προσωπικότητας). Το κριτήριο της υπηκοότητας σημαίνει ότι η δικαιοδοσία θεμελιώνεται ανεξαρτήτως του *lex loci delicti*·
 - (γ) προς όφελος νομικού προσώπου η έδρα του οποίου ευρίσκεται στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

Εντούτοις, δεδομένου ότι η διεθνής δικαιοδοσία δεν αναγνωρίζεται από τις νομικές παραδόσεις όλων των κρατών μελών, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν τη δικαιοδοσία τους στην πρώτη από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις. Επιπλέον, ακόμα και αν δεν χρησιμοποιήσουν τη δυνατότητα αυτή, μπορούν και πάλι να εφαρμόζουν τον κανόνα δικαιοδοσίας της δεύτερης και της τρίτης από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις μόνον σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή περιστάσεις.

Το άρθρο 10 λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν εξέδιδαν υπηκόους τους κατά το χρόνο έγκρισης της απόφασης-πλαισίου και προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι τα πρόσωπα τα οποία θεωρούνται ύποπτα για απάτη που αφορά τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών δεν εκφεύγουν τη δίωξη λόγω του ότι η αίτηση έκδοσης απορρίπτεται για λόγους υπηκοότητας.

Σχετικά, επισημαίνεται ότι η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ

ευθύνη των νομικών προσώπων σε περιπτώσεις απάτης, ενεργητικής δωροδοκίας και νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ενώ επίσης επιτρέπει τη δήμευση.

των κρατών μελών²⁰, η οποία εκδόθηκε μετά την απόφαση-πλαίσιο για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, δεν επιτρέπει την απόρριψη της αίτησης έκδοσης για λόγους υπηκοότητας, με την προσωρινή εξαίρεση της Αυστρίας.

- (10) Στόχος του άρθρου 11 είναι η ενίσχυση της συνεργασίας και της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ προκειμένου να καταπολεμηθεί η απάτη και η πλαστογραφία που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών. Τα κράτη μέλη δεν διαβίβασαν πληροφορίες για την εφαρμογή ισχυουσών ρυθμίσεων ή συμφωνιών στον τομέα αυτό.

2.2. Βασικές διατάξεις της απόφασης-πλαισίου

2.2.1. Κατάσταση όσον αφορά την υλοποίηση της απόφασης-πλαισίου: Πίνακας 1.

Πίνακας 1

Η έκθεση βασίζεται στις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, οι οποίες συμπληρώθηκαν, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο και δυνατό, μέσω περαιτέρω ανταλλαγών με τα εθνικά σημεία επαφής. Οι πληροφορίες που διαβίβασαν τα κράτη μέλη ποικίλλουν σημαντικά, ιδίως όσον αφορά το βαθμό πληρότητάς τους. Ορισμένα κράτη μέλη απέστειλαν πλήρη εθνική νομοθεσία, χωρίς να παράσχουν επεξηγήσεις, αφήνοντας στην Επιτροπή τη φροντίδα να διαπιστώσει αν και κατά πόσον οι εθνικές διατάξεις πληρούν τις απαιτήσεις που τάσσει η απόφαση-πλαίσιο. Άλλα κράτη μέλη διαβίβασαν περισσότερες λεπτομέρειες όσον αφορά το ιστορικό και το χρονοδιάγραμμα έναρξης εφαρμογής. Οι πληροφορίες αυτές, οι οποίες διαβιβάστηκαν στις διάφορες εθνικές γλώσσες κάθε κράτους μέλους, χρειάστηκε να μεταφραστούν στα αγγλικά πριν μπορέσουν να εξεταστούν.

Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο απάντησαν στην Επιτροπή χωρίς να αποστείλουν νομοθεσία. Η Αυστρία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η νομοθετική διαδικασία αναμενόταν να ολοκληρωθεί έως τα τέλη του 2003. Το Βέλγιο έκρινε ότι η βελγική νομοθεσία δεν απαιτεί μέτρα μεταφοράς διότι ευθυγραμμίζεται ήδη με την απόφαση-πλαίσιο, αλλά δεν απέστειλε στην Επιτροπή τα συναφή ισχύοντα νομοθετικά κείμενα. Η Ελλάδα ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή αναμενόταν να παραδώσει το έργο της στα μέσα Ιουλίου 2003. Το Λουξεμβούργο δήλωσε ότι το νομοσχέδιο θα ήταν έτοιμο έως τον Οκτώβριο 2003. Η Δανία και η Πορτογαλία δεν απάντησαν στην Επιτροπή.

Εννέα κράτη μέλη (Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο) διαβίβασαν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρθηκαν στην εθνική τους νομοθεσία οι υποχρεώσεις που τους επέβαλλε η απόφαση-πλαίσιο. Η Φινλανδία διαβίβασε ένα σημείωμα για τις νομοθετικές τροποποιήσεις οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1^η Ιουλίου 2003 για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που τάσσει η απόφαση-πλαίσιο, συνοδευόμενο από αποσπάσματα της συναφούς νομοθεσίας. Η Γαλλία απέστειλε στην Επιτροπή σημείωμα στο οποίο περιγράφεται η νέα εθνική νομοθεσία που τέθηκε σε ισχύ ειδικά για τη συμμόρφωση με τα άρθρα 2 έως 12 της απόφασης-πλαισίου, συνοδευόμενο από αποσπάσματα του Ποινικού Κώδικα σχετικά με τα διάφορα

²⁰ ΕΕ L 190, 18.7.2002, σ. 1.

αδικήματα. Η νομοθεσία αυτή ισχύει ήδη. Η Γερμανία απέστειλε το πλήρες κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρθηκαν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο, συνοδευόμενο από σύντομη ανάλυση των εθνικών διατάξεων. Η Ιταλία απέστειλε σύντομο πίνακα υλοποίησης για τα άρθρα 2, 3, 4 και 7, συνοδευόμενο από αποσπάσματα του Ποινικού Κώδικα. Η Ιρλανδία απέστειλε στην Επιτροπή πίνακα υλοποίησης στον οποίο αναφέρονται εκτενώς συγκεκριμένες διατάξεις της ιρλανδικής νομοθεσίας που αφορούν τα άρθρα 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 8 της απόφασης-πλαισίου. Οι Κάτω Χώρες απέστειλαν στην Επιτροπή τις συναφείς τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, συνοδευόμενες από πίνακα εθνικών διατάξεων συναφών προς τα άρθρα 2 έως 9 της απόφασης-πλαισίου. Η νομοθεσία αυτή δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ. Η Ισπανία απέστειλε πλήρη έκθεση για την εθνική νομοθεσία της σχετικά με όλα τα άρθρα της απόφασης-πλαισίου που χρήζουν μεταφοράς και με τη διαδικασία εκπόνησης νέων μέτρων για τη συμμόρφωση με τα άρθρα 2 έως 7. Η Σουηδία απέστειλε στην Επιτροπή ορισμένα εκτενή κεφάλαια της ποινικής νομοθεσίας της (κεφάλαιο 8 περί κλοπής, ληστείας και λοιπών εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, κεφάλαιο 9 περί απάτης και άλλων εγκλημάτων που τελούνται με εξαπάτηση κλπ.) χωρίς περαιτέρω επεξηγήσεις. Το Ηνωμένο Βασίλειο απέστειλε εκτενή νομοθεσία.

Στο μέτρο του δυνατού, εντούτοις, αυτά τα νομοσχέδια ελήφθησαν υπόψη στις παραγράφους 2.2.2 – 2.2.6.

Η Επιτροπή δεν έλαβε ειδικότερες πληροφορίες όσον αφορά την υλοποίηση του άρθρου 7 περί των νομικών προσώπων ως αυτουργών, ηθικών αυτουργών ή συνεργών στα αδικήματα των άρθρων 2 έως 4 ή της απόπειρας τέλεσης των αδικημάτων του άρθρου 2 στοιχεία α), β) και δ) και του άρθρου 3, καθώς και των αντίστοιχων ποινών που αναφέρονται στο άρθρο 8.

Περαιτέρω, μερικά μόνον κράτη μέλη διαβίβασαν στην Επιτροπή το κείμενο των εθνικών διατάξεων μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου: το Βέλγιο απάντησε ότι δεν χρειαζόταν να γίνει κάτι νέο, εφόσον υπήρχαν ήδη γενικές διατάξεις, αλλά δεν διαβίβασε τα συναφή ισχύοντα κείμενα στην Επιτροπή. Η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Σουηδία και το ΗΒ επίσης δεν έκριναν απαραίτητο να θεσπίσουν νέα νομοθεσία ειδικά διατυπωμένη ώστε να πληροί την απόφαση-πλαίσιο, αλλά απέστειλαν στην Επιτροπή πληροφορίες για τη συναφή ισχύουσα νομοθεσία.

2.2.2. *Αδικήματα που σχετίζονται με τα μέσα πληρωμής (άρθρο 2): Πίνακας 2*

Ενώ το άρθρο 1 της απόφασης-πλαισίου προβλέπει τους ορισμούς των εννοιών των μέσων πληρωμής και των νομικών προσώπων, το άρθρο 2 τάσσει τη στοιχειώδη υποχρέωση να συνιστά ποινικό αδίκημα η συμπεριφορά την οποία περιγράφει σε σχέση με ορισμένα είδη μέσων πληρωμής. Το άρθρο 2 περιγράφει με ακριβή και σαφή διατύπωση τη συμπεριφορά που θα πρέπει να ποινικοποιείται από την εθνική νομοθεσία.

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ευρείες έννοιες ή ορισμούς, όπως κλοπή, ληστεία ή κάθε είδους παράνομη ιδιοποίηση για τη συμμόρφωση με το άρθρο 2 στοιχείο α), ενώ χρησιμοποιούν τους όρους πλαστογράφηση, νόθευση ή παραποίηση για να καλύψουν τους όρους πλαστογράφηση ή παραποίηση των μέσων πληρωμής κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο β). Τα περισσότερα κράτη μέλη περιορίζουν την ποινικοποίηση της απάτης στα μέσα πληρωμής που αναφέρονται ως παραδείγματα

στο άρθρο 1. Η Ιταλία είναι η μόνη χώρα που έχει προσθέσει στην εθνική νομοθεσία της την ποινικοποίηση της απάτης που αφορά εντολές πληρωμής, μια μορφή μέσου πληρωμής που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο. Οι εθνικές διατάξεις της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Σουηδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου κάνουν σαφή διάκριση ανάμεσα στην πλαστογραφία, αφενός, και στην παραποίηση, αφετέρου. Η ισπανική ποινική νομοθεσία προβλέπει κυρώσεις μόνον για την πλαστογραφία και όχι για τη δόλια παραποίηση μέσων πληρωμής.

Πέντε κράτη μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) ποινικοποιούν ρητώς την αποδοχή, κτήση, μεταφορά, πώληση ή μεταβίβαση σε τρίτο ή την κατοχή μέσων πληρωμής, όπως προβλέπει το άρθρο 2 στοιχείο γ) της απόφασης-πλαισίου.

Η κτήση, προμήθεια, πώληση ή μεταβίβαση σε τρίτο πλαστών, παραποιημένων, κλαπέντων ή άλλως παρανόμως ιδιοποιηθέντων μέσων πληρωμής καλύπτεται ήδη από το γερμανικό ποινικό δίκαιο, ενώ η μεταφορά και η κατοχή τους καλύπτεται από γενικές διατάξεις. Εάν το μέσο πληρωμής έχει αποκτηθεί κατόπιν ποινικού αδικήματος, ο δράστης μπορεί να διωχθεί για διάθεση προϊόντων εγκλήματος (τμήματα 151(5), 146(1)(2), 152α(1)(2) του Ποινικού Κώδικα), πλαστογραφία (τμήματα 151(5), 146(1)(1), 152α(1)(1), 267(1), 269(1) και 270 του Ποινικού Κώδικα), κλοπή ή παράνομη ιδιοποίηση (τμήματα 242 και 246 του Ποινικού Κώδικα), αποδοχή προϊόντων εγκλήματος (τμήμα 259 του Ποινικού Κώδικα) ή νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (τμήμα 261 του Ποινικού Κώδικα). Εναλλακτικά, ο δράστης ενδέχεται να προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει το μέσο πληρωμής, οπότε μπορεί να διωχθεί δυνάμει του τμήματος 263 του Ποινικού Κώδικα, ενώ οι προσπάθειες θέσης σε κυκλοφορία των μέσων πληρωμής τιμωρούνται δυνάμει του τμήματος 147 του Κώδικα. Εάν ο δράστης ισχυρίζεται ότι το κύριο αδίκημα διέπραξε ή προσπάθησε να διαπράξει τρίτος, μπορεί να διωχθεί ως συναυτουργός (δυνάμει του τμήματος 25(2) του Ποινικού Κώδικα) ή για συνέργεια ή ηθική αυτουργία (δυνάμει του τμήματος 27(1)). Επίσης, ορισμένες περιπτώσεις που αφορούν τη μεταφορά ή κατοχή πλαστών ή παραποιημένων ευρωεπιταγών, πιστωτικών καρτών και καρτών ευρωεπιταγών καλύπτονται από το αδίκημα της προσφοράς προς πώληση (τμήμα 152α(1)(2) του Ποινικού Κώδικα), το οποίο περιλαμβάνει, σύμφωνα με τη νομολογία, τη σαφή διάθεση του μέσου πληρωμής προς πώληση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο νομικός χαρακτηρισμός του αδικήματος μπορεί να τροποποιηθεί κατά τη διάρκεια της δίκης.

Η Γερμανία χαρακτηρίζει τη μεταφορά ως *συνδρομή* στη συμπεριφορά που προβλέπει το άρθρο 2 στοιχείο γ) της απόφασης-πλαισίου, πράγμα που έχει συνέπειες όσον αφορά τη βαρύτητα των ποινών που μπορούν να επιβληθούν. Άλλα κράτη μέλη μεταφέρουν το άρθρο 2 στοιχείο γ) της απόφασης-πλαισίου με γενικότερους όρους ή διαθέτουν ήδη ισχύουσα ποινική νομοθεσία που προσδιορίζει τη συναφή αξιόποινη συμπεριφορά με γενικότερους όρους (για παράδειγμα: Ισπανία). Η Σουηδία χαρακτηρίζει τη συμπεριφορά αυτή ως συνδρομή στην απομάκρυνση ή μεταφορά.

Η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιρλανδία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο χαρακτηρίζουν αξιόποινες ειδικές περιπτώσεις κατοχής κλαπέντος ή παραποιημένου μέσου

πληρωμής για δόλιους σκοπούς. Τα περισσότερα κράτη μέλη²¹ διακρίνουν σαφώς μεταξύ "κτήσης" και "κατοχής". Η Γαλλία, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν εισαγάγει μια ευρεία έννοια που καλύπτει την "κτήση" και την "κατοχή". Η Ισπανία δεν υπάγει συγκεκριμένα την "κατοχή" στην αξιόποινη πράξη που προβλέπει το άρθρο 2 στοιχείο γ).

Τα περισσότερα κράτη μέλη προβλέπουν επίσης κυρώσεις για τη δόλια χρήση πλαστών μέσων πληρωμής πλην των μετρητών, καμιά φορά σε ευρύτερο πλαίσιο από ό,τι περιγράφεται στο άρθρο 2 στοιχείο δ). Η δόλια χρήση, δηλ. η χρήση επί σκοπώ επέλευσης ζημίας μέσω της εξαπάτησης τιμωρείται γενικά, σε ορισμένα κράτη μέλη, δυνάμει των νομικών διατάξεων που καλύπτουν την απάτη γενικά και των συναφών συμπληρωματικών διατάξεων: στη Γαλλία (*escroquerie*), στην Ισπανία (*estafa*), στη Γερμανία (*betrug*), στην Ιταλία (*truffa*). Η Ιταλία έχει επίσης θεσπίσει ειδικό άρθρο για τη δόλια χρήση πιστωτικών καρτών. Η Φινλανδία έχει θεσπίσει ποινική νομοθεσία που προβλέπει ευρεία έννοια της δόλιας χρήσης πλαστών μέσων πληρωμής²².

Η δόλια χρήση που προβλέπεται στο άρθρο 2 στοιχείο δ) δεν καλύπτεται από κάποια διάταξη του σουηδικού Ποινικού Κώδικα.

Ορισμένα κράτη μέλη θεωρούν ότι η νομοθεσία τους συμμορφώνεται με την απόφαση-πλαίσιο επί τη βάσει γενικά διατυπωμένων διατάξεων ή της χρήσης γενικών ορισμών, όρων ή εννοιών. Ένα από τα προαναφερθέντα κριτήρια αξιολόγησης υποδεικνύει ότι το γενικό νομικό πλαίσιο (όπως ήδη ισχύοντα ενδεδειγμένα μέτρα) μπορεί να επαρκεί εφόσον η πλήρης εφαρμογή της πράξης εξασφαλίζεται κατά επαρκώς σαφή και ακριβή τρόπο. Για λόγους σαφήνειας και ακρίβειας, τα κράτη μέλη που προβλέπουν ρητώς στον Ποινικό τους Κώδικα την πράξη που πρέπει να χαρακτηριστεί αξιόποινη σύμφωνα με το άρθρο 2 αναμφίβολα έχουν συμμορφωθεί από την άποψη αυτή με την απόφαση-πλαίσιο.

Το άρθρο 2 έχει μεταφερθεί ή πρόκειται να μεταφερθεί πολύ σύντομα από την πλειοψηφία των κρατών μελών στην εθνική ποινική νομοθεσία τους, όπως εμφανίζεται στον Πίνακα 2.

2.2.3. Αδικήματα που σχετίζονται με τους υπολογιστές (άρθρο 3): Πίνακας 3

Η Γαλλία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο ανέφεραν ότι η αντίστοιχη ποινική νομοθεσία τους εξασφαλίζει ότι τα αδικήματα που σχετίζονται με τους υπολογιστές, κατά την έννοια του άρθρου 3, χαρακτηρίζονται αξιόποινα. Τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με το εν λόγω άρθρο είτε τροποποιώντας προς το σκοπό αυτό την ποινική νομοθεσία τους (όπως η Γαλλία, η Φινλανδία και η Ιρλανδία) ή υιοθετώντας ευρύ ορισμό της έννοιας της απάτης (όπως η Ισπανία και η Γερμανία), ο οποίος περιλαμβάνει την αθέμιτη

²¹ Οι Κάτω Χώρες πρόκειται να εισαγάγουν την εν λόγω έννοια (κτήση και κατοχή) στη νομοθεσία τους (άρθρο 226 § 2): προς το παρόν, πρόκειται για απλή πρόταση.

²² Η πράξη είναι αξιόποινη δυνάμει του Κεφαλαίου 37, τμήμα 8(1)(1) του Ποινικού Κώδικα. Ο σχολιασμός του Κώδικα αναφέρει ότι για την εφαρμογή της διάταξης, δεν έχει κατ' αρχήν σημασία ο τρόπος με τον οποίο το μέσο πληρωμής έφθασε στην κατοχή του χρήστη. Το κρίσιμο είναι η χρήση του μέσου πληρωμής χωρίς την άδεια του νομίμου κατόχου του, ή χωρίς άλλο έννομο δικαίωμα, σε περιπτώσεις που ενδέχεται να μην υπάρχει καν νόμιμος κάτοχος. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, αν το μέσο πληρωμής είναι πλαστό. Συνεπώς, η διάταξη είναι εφαρμοστέα στη χρήση τόσο κλεμμένων όσο και πλαστών ή παραποιημένων μέσων πληρωμής.

παρέμβαση στην λειτουργία προγράμματος ή συστήματος υπολογιστή, ή την εισαγωγή, αλλοίωση, διαγραφή ή εξάλειψη δεδομένων υπολογιστή. Η σουηδική ποινική νομοθεσία δεν προβλέπει ειδική διάταξη που να καθιστά αξιόποινη την πράξη που περιγράφεται στο άρθρο 3.

2.2.4. *Αδικήματα που σχετίζονται με ειδικά προσαρμοσμένους μηχανισμούς (άρθρο 4): Πίνακας 3*

Η ποινική νομοθεσία της Γαλλίας, της Φινλανδίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου καλύπτουν όλα τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4. Ορισμένα κράτη μέλη, π.χ. η Ιρλανδία, έχουν εισαγάγει γενικότερες έννοιες, ενώ άλλα (π.χ. η Ισπανία) χρησιμοποιούν εξαιρετικά ευρεία και γενική διατύπωση στη νομοθεσία τους για τη συμμόρφωση με το εν λόγω άρθρο.

Ιδίως, ορισμένα άλλα κράτη μέλη (Φινλανδία, Γαλλία, Ιταλία) έχουν εισαγάγει στις εθνικές νομοθεσίες τους, προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 4, συγκεκριμένες αναφορές σε προγράμματα υπολογιστή ειδικά προσαρμοσμένα για τη διάπραξη οιαδήποτε από τα αδικήματα που περιγράφονται στο άρθρο 2 στοιχείο β).

Η Γαλλία τροποποίησε τον Ποινικό της Κώδικα για να συμμορφωθεί με το άρθρο 4. Η Γερμανία και η Ισπανία²³ φαίνεται να διαθέτουν ισχύουσα νομοθεσία που πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 4. Οι Κάτω Χώρες θα συμμορφωθούν με την εν λόγω διάταξη μόλις τεθεί σε ισχύ το σχετικό νομοσχέδιο. Η εθνικές νομοθεσίες της Ιρλανδίας και της Σουηδίας δεν διαθέτουν συγκεκριμένες διατάξεις συμμόρφωσης με το άρθρο 4.

2.2.5. *Ποινές (άρθρο 6): Πίνακας 4*

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν επιτύχει²⁴ τη συμμόρφωση με την υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 6 να τιμωρούνται οι πράξεις οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 4 με αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινές ποινικού χαρακτήρα, οι οποίες να περιλαμβάνουν, στις βαρείες τουλάχιστον περιπτώσεις, ποινές εμπειρεύουσες στέρηση της ελευθερίας δυνάμενη να δικαιολογήσει έκδοση.

Η πλειοψηφία των κρατών μελών (εκτός της Ισπανίας, η οποία δεν έχει καταστήσει την παραποίηση μέσω πληρωμής αξιόποινη) προβλέπουν στερητικές της ελευθερίας ποινές για την παράβαση των άρθρων 2, 3 και 4 (βλ. Πίνακα 4). Η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, και η Σουηδία έχουν προσαρμόσει τη νομοθεσία τους ώστε να επιτρέπει την έκδοση για τα αδικήματα των άρθρων 2, 3 και 4. Η νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου δεν προβλέπει έκδοση για τα αδικήματα του άρθρου 4.

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 4, τα συγκεκριμένα μέσα υλοποίησης του άρθρου 6 το οποίο αφορά τις ποινές είναι εντελώς ανομοιογενή.

²³ Ο ισπανικός Ποινικός Κώδικας (άρθρο 400) καλύπτει την "κατασκευή και κατοχή" των εν λόγω μέσων και εργαλείων. Δεν γίνεται ειδικά αναφορά στην αποδοχή, κτήση, πώληση ή μεταβίβαση της κατοχής του μέσου σε τρίτο.

²⁴ Σημ. Η νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών, όπως των Κάτω Χωρών, βρίσκεται ακόμα εν μέρει στο στάδιο της επίσημης εθνικής έγκρισης.

Οκτώ κράτη μέλη προβλέπουν μέγιστες στερητικές της ελευθερίας ποινές για τις πράξεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 2: η Γαλλία προβλέπει μέγιστη ποινή στέρησης της ελευθερίας 7 ετών για την πλαστογραφία, αποδοχή και δόλια χρήση, η Ιταλία μέγιστη ποινή 8 ετών για την αποδοχή, η Γερμανία μέγιστη ποινή 10 ετών για την αποδοχή και δόλια χρήση πλαστών μέσων πληρωμής, η Ιρλανδία μέγιστη ποινή 10 ετών για την κλοπή, αποδοχή, πλαστογραφία και χρήση πλαστών μέσων, οι Κάτω Χώρες ποινή 7 ετών, η Ισπανία ποινή μεταξύ 8 ετών (ελάχιστη) και 12 ετών (μέγιστη) για την πλαστογραφία, η Σουηδία μέγιστη ποινή 6 ετών για διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής, πλαστογραφίας και αποδοχής μόνον αν το αδίκημα είναι *σοβαρό* ("*βαρύ*"). Το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπει μέγιστη ποινή 10 ετών για την πλαστογραφία και παραποίηση και την αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.

Ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας, ενώ άλλα τις συνδυάζουν με τη δυνατότητα επιβολής χρηματικών ποινών.

Η Γαλλία προβλέπει στερητική της ελευθερίας ποινή σε συνδυασμό με χρηματική ποινή· η Ιταλία, η Ιρλανδία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο επιτρέπουν την επιλογή μεταξύ στερητικής της ελευθερίας και χρηματικής ποινής ή συνδυασμό των δύο. Η Φινλανδία και η Γερμανία επιτρέπουν την επιλογή μεταξύ στερητικής της ελευθερίας και χρηματικής ποινής. Οι χρηματικές ποινές μπορούν να κυμαίνονται, για παράδειγμα, από απεριόριστο ύψος (Ιρλανδία) έως 750.000 ευρώ (Γαλλία) για τις περιπτώσεις του άρθρου 2 στοιχεία β), γ) και δ). Οι χρηματικές ποινές μπορούν επίσης να είναι αναλογικές και να εξαρτώνται από τα ατομικά χαρακτηριστικά του καταδικαζομένου (όπως, για παράδειγμα, στην Ισπανία). Το παραδοσιακό σύστημα *χρηματικού ποσού* έχει στο μεταξύ αντικατασταθεί σε πολλές χώρες από ένα είδος συστήματος *μετατροπής της στερητικής της ελευθερίας ποινής*. Στο παραδοσιακό *σύστημα χρηματικού ποσού*, το δικαστήριο απλώς καταδικάζει στην καταβολή ενός συγκεκριμένου ποσού ως ποινή. Το *σύστημα μετατροπής της ποινής* απαιτεί δύο στάδια: πρώτον, το δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει τον αριθμό των ημερών ποινής τις οποίες θα επέσυρε το αδίκημα αν τιμωρείτο με στέρηση της ελευθερίας (δηλ. ο καθορισμός γίνεται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα ατομικά χαρακτηριστικά του καταδικασθέντος). Κατόπιν, το δικαστήριο προσδιορίζει ένα συγκεκριμένο ποσό ανά ημέρα, ανάλογα με το ημερήσιο εισόδημα (ή/και άλλα εισοδήματα) του δράστη. Ενώ ορισμένες χώρες (όπως το Βέλγιο, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο) διατηρούν το παραδοσιακό *σύστημα χρηματικού ποσού*, το σύστημα *μετατροπής* κερδίζει έδαφος στα περισσότερα κράτη μέλη. Σε μερικές χώρες (όπως στη Γαλλία, στη Φινλανδία και στην Ελλάδα) συνυπάρχουν και τα δύο συστήματα χρηματικής ποινής, αν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, για διαφορετικά είδη εγκλημάτων. Στο *σύστημα χρηματικού ποσού*, η *ελάχιστη* χρηματική ποινή μπορεί να αρχίζει σε ορισμένες χώρες από χαμηλά ποσά, π.χ. 10 ευρώ ή και λιγότερο (όπως στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στη Φινλανδία, στην Ιταλία) ή από αρκετά υψηλότερα ποσά, π.χ. 720 ευρώ (Ηνωμένο Βασίλειο). Ανάλογες διαφορές παρατηρούνται στα μέγιστα ποσά, από μάλλον χαμηλά, π.χ. 155 ευρώ (Φινλανδία) έως εξαιρετικά υψηλά, π.χ. 750.000 ευρώ (Γαλλία). Στο *σύστημα μετατροπής*, η ελάχιστη διάρκεια αρχίζει στις περισσότερες περιπτώσεις από 5 ημέρες ή λιγότερο, με την εξαίρεση της Σουηδίας (30 ημέρες), ενώ ο ανώτατος αριθμός ημερών κυμαίνεται από 4 έως 5 μήνες (Φινλανδία και Σουηδία) έως 1 έτος (Γερμανία και Γαλλία) ή 2 έτη (Ελλάδα και Ισπανία).

Ορισμένα κράτη μέλη διακρίνουν μεταξύ σοβαρών και ελαφρών περιπτώσεων των αδικημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 2 (Ισπανία, Σουηδία και Φινλανδία). Η ισπανική νομοθεσία δεν προβλέπει το αξιόποινο της παραποίησης μέσω πληρωμής·

κατά συνέπεια, δεν μπορεί να επιβληθεί ποινή. Η Σουηδία, για παράδειγμα, προβλέπει δυνατότητα επιβολής χαμηλότερων ποινών για την περίπτωση "ευτελούς αξίας κλοπής, πλαστογραφίας, απάτης και αποδοχής". Επίσης, τα περισσότερα κράτη μέλη τιμωρούν την πράξη που προβλέπεται στο άρθρο 4 με χαμηλότερες ποινές από ό,τι τις πράξεις των άρθρων 2 και 3. Τέλος, οι κυρώσεις που μπορούν να επιβληθούν για τις πράξεις του άρθρου 3 είναι χαμηλότερες από εκείνες που επιβάλλονται για τις πράξεις του άρθρου 2.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον οι ποινές ποινικού χαρακτήρα που προβλέπουν τα κράτη μέλη είναι επαρκώς αποτρεπτικές κρίνεται εκ πρώτης όψεως θετική, δεδομένου ότι όλα σχεδόν τα κράτη μέλη προβλέπουν στέρηση της ελευθερίας για τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η πιθανότητα εξιχνίασης της εγκληματικής συμπεριφοράς, ο τύπος δίωξης (υποχρεωτική ή προαιρετική δίωξη) και η πρακτική επιβολής των ποινών από τη δικαστική εξουσία κάθε κράτους μέλους, έχουν αναμφίβολη επίπτωση στην αίσθηση που προκαλούν οι ποινές, ιδίως όσον αφορά το αν θεωρούνται πράγματι αποτρεπτικές και αποτελεσματικές.

Όλα τα κράτη μέλη, στο μέτρο που προβλέπουν το αξιόποινο της πράξης που αναφέρεται στα άρθρα 2, 3 και 4, προβλέπουν στην ποινική νομοθεσία τους γενικές διατάξεις όσον αφορά τη συμμετοχή, την ηθική αυτουργία ή την απόπειρα, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 5.

Οι *προπαρασκευαστικές πράξεις* φαίνεται να τιμωρούνται γενικά μόνο στη Σουηδία, ενώ τα υπόλοιπα κράτη μέλη περιορίζουν το αξιόποινο της προετοιμασίας σε συγκεκριμένα εγκλήματα. Όσον αφορά την *απόπειρα*, είναι γενικά αξιόποινη σε όλες τις χώρες, εφόσον αφορά κακουργήματα. Ακόμα και η απόπειρα διάπραξης *πλημμελήματος* είναι γενικά αξιόποινη στην πλειοψηφία των χωρών, ενώ σε ορισμένες άλλες μόνον αν αυτό προβλέπεται ρητώς. Η απόπειρα διάπραξης *πταίσματος* τιμωρείται δυνάμει ειδικής νομοθεσίας στο Βέλγιο. Η *ποινή* για την απόπειρα είναι η ίδια όπως και για την ολοκληρωμένη πράξη μόνον στη Γαλλία. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη προβλέπουν ελαττωμένη ποινή, είτε υποχρεωτικά (Φινλανδία, Ιταλία και Κάτω Χώρες) είτε κατά διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου (Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο). Όσον αφορά τα κράτη μέλη, το *σύστημα της ενιαίας μεταχείρισης όλων των μορφών συμμετοχής* ακολουθείται μόνον στην Ιταλία. Παρόλο που οι υπόλοιπες χώρες ακολουθούν *σύστημα διαφοροποιημένης μεταχείρισης αυτουργού-συνεργών*, διακρίνονται και πάλι δύο ομάδες: μία ομάδα (Γαλλία, Ιταλία, Φινλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο) προβλέπει ενιαία ποινική ευθύνη αυτουργού και συμμετόχων και επιτρέπει διαφοροποιήσεις μόνον όσον αφορά την επιμέτρηση της ποινής, ενώ η άλλη ομάδα προβλέπει ελαττωμένη ποινή τουλάχιστον για τον απλό συνεργό, η οποία είναι υποχρεωτική σε ορισμένες χώρες (Βέλγιο, Γερμανία και Ισπανία), ενώ σε άλλες επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου (Σουηδία).

Η εθνική νομοθεσία πολλών κρατών μελών για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών μνημονεύει τις γενικές διατάξεις περί συνέργειας, ηθικής αυτουργίας και απόπειρας της εθνικής νομοθεσίας τους. Ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν γενικές διατάξεις που εφαρμόζονται (αυτομάτως) στα αδικήματα πλαστογραφίας (όπως, για παράδειγμα, η Φινλανδία, η Ιταλία, η Ιρλανδία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο).

2.2.6. Δικαιοδοσία (άρθρο 9): Πίνακας 5

Η πλειοψηφία των κρατών μελών φαίνεται να συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) και β).

Η Ιταλία έχει συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α), καθώς και, με ορισμένες εξαιρέσεις, το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο β): σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, ο ημεδαπός που διαπράττει στο έδαφος τρίτης χώρας αδίκημα για το οποίο η ιταλική νομοθεσία επιβάλλει ελάχιστη στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον 3 ετών τιμωρείται συμφώνως προς το νόμο, εφόσον βρίσκεται στο έδαφος της χώρας. Όσον αφορά εγκλήματα για τα οποία προβλέπεται στερητική της ελευθερίας ποινή μικρότερης διάρκειας, ο δράστης τιμωρείται κατόπιν αίτησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης ή αναφοράς ή μήνυσης του θύματος. Η Σουηδία και η Φινλανδία δήλωσαν ότι δεν θα συμμορφωθούν με το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο γ). Η ισπανική νομοθεσία δεν το καλύπτει. Σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία που απεστάλη στην Επιτροπή, οι απαιτήσεις οι οποίες απορρέουν από το άρθρο 9 της απόφασης-πλαισίου καλύπτονται βασικά από το τμήμα 3 επ. του Ποινικού Κώδικα για τα αδικήματα που δεν καλύπτονται από το τμήμα 6(7) του Ποινικού Κώδικα (αδικήματα κατά διεθνώς προστατευομένων εννόμων συμφερόντων), οι διατάξεις δικαιοδοσίας του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της απόφασης-πλαισίου δεν είναι εφαρμοστέες (απόφαση που θεμελιώνεται στις παραγράφους 2 και 3). Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου του Ηνωμένου Βασιλείου, τα δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία για τα αδικήματα που διαπράττονται εν όλω ή εν μέρει στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου. Όσον αφορά την Αγγλία και την Ουαλία, ισχύουν ειδικές νομοθετικές διατάξεις όσον αφορά τα αδικήματα απάτης και πλαστογραφίας που απαριθμούνται στο τμήμα 1 του νόμου περί ποινικής δικαιοσύνης (Criminal Justice Act 1993). Τα δικαστήρια της Αγγλίας και της Ουαλίας έχουν δικαιοδοσία επί των αδικημάτων αυτών, εφόσον έχει λάβει χώρα στην Αγγλία ή στην Ουαλία 'κρίσιμο περιστατικό' (κατά την έννοια του τμήματος 2 του νόμου του 1993). Ανάλογες διατάξεις έχουν θεσπιστεί για τη Βόρειο Ιρλανδία με τα άρθρα 38-41 του διατάγματος περί ποινικής δικαιοσύνης (Criminal Justice (Northern Ireland) Order 1996). Η Σκωτία δεν διαθέτει ανάλογες νομοθετικές διατάξεις. Εντούτοις, δυνάμει του σκωτικού κοινοδικαίου, τα σκωτικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία εφόσον τα κύρια στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται το έγκλημα ή τμήμα των στοιχείων που ολοκληρώνουν το έγκλημα λαμβάνουν χώρα στη Σκωτία. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν απαγορεύει την έκδοση ημεδαπών και δεν θεμελιώνει συνήθως τη δικαιοδοσία στην εθνικότητα. Δεν προβλέπεται δικαιοδοσία λόγω εθνικότητας για τα συναφή αδικήματα. Επίσης, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν διαθέτει το είδος δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο γ), σύμφωνα με όσα δήλωσε στη Γραμματεία του Συμβουλίου δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 3.

2.2.7. Ευθύνη και κυρώσεις νομικών προσώπων (άρθρα 7 και 8): Πίνακας 6

Τα άρθρα 7 και 8 είναι διατυπωμένα, αν εξαιρεθούν τα αδικήματα που καλύπτουν, κατά τον ίδιο τρόπο με τα άρθρα 3 και 4 του Δεύτερου Πρωτοκόλλου της 19^{ης} Ιουνίου 1997 που προσαρτάται στη Σύμβαση σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων²⁵. Όσον αφορά τη δυνατότητα που προβλέπει το άρθρο 18 παράγραφος 2 του Δεύτερου Πρωτοκόλλου

²⁵

EE C 221, 19.7.1997, σ. 11.

να μην δεσμεύεται συμβαλλόμενο μέρος από τα άρθρα 3 και 4 του Πρωτοκόλλου για πέντε έτη, η Αυστρία επιβεβαίωσε τη δήλωσή της²⁶ ότι θα συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από τα άρθρα 7 και 8 της απόφασης-πλαισίου εντός της εν λόγω προθεσμίας. Η ιρλανδική νομοθεσία που θεσπίστηκε ειδικά για τη συμμόρφωση με τα άρθρα 7 και 8 δεν έχει τεθεί ακόμα σε εφαρμογή. Η Ισπανία εκπονεί νομοθεσία για πλήρη συμμόρφωση με το άρθρο 7. Όσον αφορά την ευθύνη των νομικών προσώπων, οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 (στοιχεία β), γ), δ) και στα άρθρα 3 και 4 της απόφασης-πλαισίου δεν περιλαμβάνονται στις διατάξεις της ιταλικής νομοθεσίας²⁷. Έξι κράτη μέλη (Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες και Σουηδία) έχουν θεσπίσει νομοθεσία που εξασφαλίζει ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να κριθούν υπεύθυνα για τα αδικήματα των άρθρων 2 έως 4 τα οποία διαπράττονται προς όφελός τους από πρόσωπα που κατέχουν ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου. Τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν επίσης εξασφαλίσει νομοθετικά ότι το νομικό πρόσωπο υπέχει ευθύνη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από τη διοίκηση του νομικού προσώπου κατέστησε δυνατή τη διενέργεια των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 4.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι γενικές διατάξεις περί νομικών προσώπων περιέχονται στο νόμο Interpretation Act 1978, ο οποίος προβλέπει (στον Πίνακα 1), ότι, εφόσον δεν προβλέπεται άλλως, ο όρος "πρόσωπο" σε νομοθετική πράξη ερμηνεύεται έτσι ώστε να περιλαμβάνει "τις ενώσεις προσώπων με ή χωρίς νομική προσωπικότητα". Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται στην Αγγλία, στην Ουαλία και στη Σκωτία, καθώς και σε όλη τη νομοθεσία των κεντρικών νομοθετικών σωμάτων του Ηνωμένου Βασιλείου που εφαρμόζεται στη Βόρειο Ιρλανδία. (Ανάλογες διατάξεις προβλέπει η νομοθεσία της Βορείου Ιρλανδίας μέσω του τμήματος 37 του νόμου Interpretation (Northern Ireland) Act 1954). Οι νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται στο Σημείωμα Μεταφοράς δεν προβλέπουν καμία εξαίρεση· συνεπώς, τα νομικά πρόσωπα μπορούν να διωχθούν για τα εν λόγω αδικήματα. Εντούτοις, στην περίπτωση αδικημάτων όπως η απάτη, ο καταλογισμός ευθύνης στο νομικό πρόσωπο εξαρτάται από το αν μπορεί να ανευρεθεί φυσικό πρόσωπο που να ασκεί επαρκές επίπεδο εξουσίας στον οργανισμό, ο οποίος να έχει τελέσει την πράξη ευρισκόμενος στην εν λόγω διανοητική κατάσταση. Οι νόμοι που αναφέρονται στο Σημείωμα Μεταφοράς προβλέπουν ποινές για τα "πρόσωπα" που κρίνονται ένοχα για τα αδικήματα και οι ποινές αυτές επιβάλλονται συνεπώς τόσο στα νομικά όσο και στα φυσικά πρόσωπα. Στην περίπτωση των νομικών προσώπων, η πρόσφορη ποινή είναι η χρηματική και χρηματικές ποινές μπορούν να επιβληθούν για όλα τα αναφερόμενα αδικήματα. Επιπλέον, δυνάμει του νόμου Company Directors Disqualification Act 1986, τα δικαστήρια του ΗΒ έχουν τη δικαιοδοσία να εκδίδουν, όταν ένα άτομο καταδικάζεται για κακούργημα που συνδέεται με εταιρεία, διαταγή έκπτωσης δυνάμει της οποίας απαγορεύεται να κατέχει θέση μέλους διοικητικού συμβουλίου, πτωχευτικού συνδίκου ή να συμμετέχει στη διαχείριση εταιρείας.

Οκτώ κράτη μέλη (Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) προβλέπουν την επιβολή διοικητικών προστίμων ή ποινικής φύσεως χρηματικών ποινών και (σε ορισμένες περιπτώσεις) άλλων μέτρων που κυμαίνονται από διαταγή δικαστικής εκκαθάρισης έως διοικητικές κυρώσεις και

²⁶ Βλ. ΕΕ L 140, 14.6.2000, σ. 3.

²⁷ D.L. τεύχος 8 Ιούνιο 2001, αριθ. 231, όπου προβλέπεται η ευθύνη των νομικών προσώπων μόνον όσον αφορά ορισμένα αδικήματα: απάτη εις βάρος του Δημοσίου, δωροδοκία και πλαστογραφία του νομίσματος.

κυρώσεις εμπορικού δικαίου. Στον πίνακα 6 παρουσιάζεται αυτό το ευρύ φάσμα διοικητικών, αστικών και ποινικών κυρώσεων ή μέτρων.

Η Γαλλία προβλέπει επίσης την επιβολή χρηματικών ποινών ποινικού χαρακτήρα, διάφορα μέτρα ποινικής φύσεως, όπως δικαστική εποπτεία επί 5 τουλάχιστον έτη και ειδικό μέτρο ποινικής δήμευσης. Η Φινλανδία προβλέπει εταιρικό πρόστιμο και διάφορα διοικητικά μέτρα. Η Γερμανία χρησιμοποιεί σύστημα διοικητικών κυρώσεων που μπορούν να συνδυάζονται, για παράδειγμα, με κυρώσεις εμπορικού δικαίου, όπως, σε σοβαρές περιπτώσεις, η εκκαθάριση εταιρείας. Το ιταλικό ποινικό δίκαιο προβλέπει χρηματικές ποινές και ειδικά μέτρα, όπως ο αποκλεισμός από ευεργετήματα του δημοσίου. Στις Κάτω Χώρες, μπορούν να επιβληθούν ποινές που κυμαίνονται από χρηματική ποινή ύψους έως 454.545 ευρώ μέχρι ειδικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της αποστέρησης του παρανόμως αποκομισθέντος κέρδους. Η Σουηδία προβλέπει τη δυνατότητα επιβολής χρηματικής ποινής έως 3 εκατομμύρια σουηδικές κορώνες (περίπου 319.829,42 ευρώ). Τα προαναφερθέντα κράτη μέλη φαίνεται ότι συμμορφώνονται με το άρθρο 8, το οποίο αφήνει στη διακριτική ευχέρεια κράτους μέλους την απόφαση επιβολής άλλων συγκεκριμένων μέτρων, εκτός των χρηματικών ποινών. Σχετικά, από τον πίνακα 6 προκύπτει επίσης ότι τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι στο νομικό πρόσωπο που φέρει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 επιβάλλονται αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις ή μέτρα.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.1. Γενικά

Όπως και οι οδηγίες, οι αποφάσεις-πλαίσια πρέπει να υλοποιούνται εντός της προθεσμίας την οποία τάσσουν. Συνεπώς, η εθνική νομοθεσία που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο θα έπρεπε να έχει εκδοθεί και να έχει τεθεί σε ισχύ.

Ορισμένα κράτη μέλη δεν διαβίβασαν εγκαίρως στην Επιτροπή όλα τα συναφή κείμενα των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρθηκαν στο εθνικό τους δίκαιο οι απαιτήσεις που υπέχουν δυνάμει της απόφασης-πλαισίου. Συνεπώς, η αξιολόγηση της κατάστασης και τα επακόλουθα συμπεράσματα βασίζονται, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε ανεπαρκείς πληροφορίες.

Πέντε κράτη μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο) μπόρεσαν να τηρήσουν την προθεσμία που θέτει το άρθρο 14 παράγραφος 1 για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση-πλαίσιο έως τις 2 Ιουνίου 2003. Η Φινλανδία θέσπισε μέτρα για τη μεταφορά της απόφασης-πλαισίου μετά την εκπνοή της προθεσμίας.

Το Βέλγιο δήλωσε ότι η εθνική του νομοθεσία πληροί ήδη τις διατάξεις της απόφασης-πλαισίου και ότι δεν απαιτείται μεταφορά, χωρίς να δώσει περαιτέρω εξηγήσεις όσον αφορά τη συναφή νομοθεσία. Η Αυστρία και η Ελλάδα ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι έχουν κινήσει τη διαδικασία εκπόνησης εθνικής νομοθεσίας. Η Αυστρία δεσμεύθηκε ότι η συναφής νομοθεσία θα είναι έτοιμη έως τα τέλη 2003. Η Ελλάδα ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή αναμένεται να παραδώσει το έργο της στα μέσα Ιουλίου 2003. Το Λουξεμβούργο απέστειλε στην Επιτροπή, τον Ιούλιο 2003, ανεπίσημο μήνυμα στο οποίο ανέφερε

ότι η εθνική του νομοθεσία πρόκειται να οριστικοποιηθεί τον Οκτώβριο 2003, αλλά δεν έχει διαβιβάσει μέχρι σήμερα επισήμως κάτι. Οι Κάτω Χώρες έχουν λάβει μέτρα τα οποία δεν έχουν τεθεί ακόμα σε ισχύ. Η Δανία και η Πορτογαλία δεν απήντησαν στην Επιτροπή.

Η εφαρμογή του άρθρου 11 παράγραφος 2 θα πρέπει να βελτιωθεί, κατά πρώτον, με τη διαβίβαση στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή σε τυποποιημένη βάση και εντός των προβλεπομένων προθεσμιών τα κείμενα με τα οποία μεταφέρονται οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η απόφαση-πλαίσιο.

3.2. Ειδικά

Άρθρο 2

Δύο κράτη μέλη φαίνεται ότι δεν έχουν λάβει ακόμα όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν πλήρως με την απόφαση-πλαίσιο: η ισπανική ποινική νομοθεσία δεν προβλέπει την ποινικοποίηση της δόλιας παραποίησης μέσων πληρωμής. Η Σουηδία δεν έχει συμμορφωθεί με το άρθρο 2 στοιχείο δ): η σουηδική ποινική νομοθεσία δεν προβλέπει την ποινικοποίηση της δόλιας χρήσης κλεμμένου ή άλλως παρανόμως ιδιοποιημένου ή πλαστού ή παραποιημένου μέσου πληρωμής.

Η νομοθεσία επτά κρατών μελών (Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο) συμμορφώνεται πλέον με το άρθρο 2: μόνον η Φινλανδία και η Γαλλία έχουν θεσπίσει νέα νομοθεσία ειδικά σχεδιασμένη για τη συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο. Η ποινική νομοθεσία της Φινλανδίας προβλέπει ευρεία έννοια της δόλιας χρήσης πλαστών μέσων πληρωμής, ενώ η Γαλλία έχει εκπονήσει ειδική νομοθεσία για τη συμμόρφωση με τις εν λόγω διατάξεις.

Άρθρο 3

Η Φινλανδία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπουν ρητώς στην ποινική νομοθεσία τους τις πράξεις που πρέπει να καταστούν αξιόποινες συμφώνως προς το άρθρο 3, ενώ η σουηδική ποινική νομοθεσία δεν προβλέπει ειδική διάταξη που να καθιστά αξιόποινες τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 4

Η πλειοψηφία των κρατών μελών που διαβίβασαν πληροφορίες στην Επιτροπή πληροί είτε ρητώς είτε, στις περισσότερες περιπτώσεις, σιωπηρώς, το άρθρο 4. Η Σουηδία φαίνεται ότι δεν έχει μεταφέρει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 4, ενώ οι Κάτω Χώρες εκπονούν ειδικό μέτρο για τη συμμόρφωση με το εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 5

Όλα τα κράτη μέλη που απάντησαν στην Επιτροπή έχουν περιλάβει στη νομοθεσία τους γενικές διατάξεις περί συνέργειας, ηθικής αυτουργίας και απόπειρας, όπως επιτάσσει το άρθρο 5, στο μέτρο που έχουν ποινικοποιήσει τις πράξεις των άρθρων 2, 3 και 4.

Πολλά κράτη μέλη κάνουν μνεία, στις διατάξεις για την καταπολέμηση της απάτης και πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, στις γενικές διατάξεις του ποινικού δικαίου τους περί συνέργειας, ηθικής αυτουργίας και απόπειρας. Ορισμένα κράτη μέλη (όπως, για παράδειγμα, Φινλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο) έχουν θεσπίσει γενικές διατάξεις που εφαρμόζονται (αυτομάτως) στα αδικήματα πλαστογραφίας. Η γαλλική νομοθεσία κάνει μνεία της απόπειρας στις γενικές διατάξεις, αλλά και στο άρθρο που αφορά το συγκεκριμένο αδίκημα, όπου προβλέπονται ειδικές ποινές.

Άρθρο 6

Η εφαρμογή του άρθρου 6, το οποίο αφορά τις ποινές, είναι εντελώς ανομοιογενής.

Όλα σχεδόν τα κράτη μέλη που απάντησαν στην Επιτροπή πληρούν, ή θα πληρούν όταν αρχίσει να ισχύει η σχετική νομοθεσία τους, την υποχρέωση που επιβάλλει το άρθρο 6 να τιμωρείται η δόλια πλαστογραφία ή παραποίηση του νομίσματος, την οποία προβλέπουν τα άρθρα 2 έως 4 με αποτρεπτικές, ανάλογες και αποτελεσματικές ποινές ποινικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι η σουηδική ποινική νομοθεσία δεν προβλέπει το αξιόποιο της δόλιας χρήσης κλεμμένου ή άλλως παρανόμως ιδιοποιημένου ή πλαστού ή παραποιημένου μέσου πληρωμής, ενώ η ισπανική νομοθεσία δεν προβλέπει ποινή για την παραποίηση του νομίσματος, οι δύο αυτές χώρες δεν επιβάλλουν ποινές για τα εν λόγω αδικήματα και συνεπώς δεν είναι δυνατή ούτε η έκδοση γι' αυτά.

Η αξιολόγηση του κατά πόσον οι ποινικού χαρακτήρα ποινές που προβλέπουν τα κράτη μέλη είναι επαρκώς αποτρεπτικές κρίνεται εκ πρώτης όψεως θετική, δεδομένου ότι όλα τα κράτη μέλη που απέστειλαν πληροφορίες στην Επιτροπή προβλέπουν στέρηση της ελευθερίας για τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η πιθανότητα εξιχνίασης της εγκληματικής συμπεριφοράς, ο τύπος δίωξης (υποχρεωτική ή προαιρετική δίωξη) και η πρακτική επιβολής των ποινών από τη δικαστική εξουσία κάθε κράτους μέλους, έχουν αναμφίβολη επίπτωση στην αίσθηση που προκαλούν οι ποινές, ιδίως όσον αφορά το αν θεωρούνται πράγματι αποτρεπτικές και αποτελεσματικές.

Η πλειοψηφία των κρατών μελών διαθέτει, ή θα διαθέτει μετά την ολοκλήρωση της νομοθετικής διαδικασίας, νομοθεσία που επιτρέπει την έκδοση για τα αδικήματα των άρθρων 2 έως 4.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έκδοση δεν είναι δυνατή για πράξεις που χαρακτηρίζονται από κάποιο κράτος μέλος πταίσματα με αντίστοιχες ηπιότερες ποινές. Αυτό, εντούτοις, μπορεί να δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι κυρώσεις πρέπει να είναι ανάλογες.

Άρθρα 7 και 8

Επτά κράτη μέλη (Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, και Ηνωμένο Βασίλειο) διαθέτουν νομοθεσία που εξασφαλίζει ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τις πράξεις των άρθρων 2 έως 4, οι οποίες διαπράττονται προς όφελός τους από πρόσωπα που κατέχουν ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου. Τα ίδια κράτη μέλη προβλέπουν επίσης ότι το νομικό πρόσωπο υπέχει ευθύνη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η έλλειψη εποπτείας ή

ελέγχου από τη διοίκηση του νομικού προσώπου κατέστησε δυνατή τη διενέργεια των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 4.

Έξι κράτη μέλη (Γαλλία, Φινλανδία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Σουηδία) προβλέπουν με νομοθεσία που ισχύει ήδη τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών και ποινικών προστίμων, καθώς και, σε ορισμένες περιπτώσεις, άλλων μέτρων που κυμαίνονται από διαταγή δικαστικής εκκαθάρισης έως διοικητικές κυρώσεις και κυρώσεις εμπορικού δικαίου.

Η νομοθεσία των Κάτω Χωρών δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ. Η Ισπανία εκπονεί νομοθεσία προκειμένου να συμμορφωθεί πλήρως με το άρθρο 7.

Από τις απαντήσεις που έλαβε η Επιτροπή, φαίνεται ότι αρκετά κράτη μέλη έκριναν ότι η ισχύουσα νομοθεσία τους ήδη αντιστοιχεί ως επί το πλείστον στις υποχρεώσεις που τάσσει η απόφαση-πλαίσιο. Συνεπώς, απαιτούντο μόνον ορισμένες διευκρινίσεις και προσθήκες στη νομοθεσία τους. Κατά το χρόνο ολοκλήρωσης της παρούσας έκθεσης, δυστυχώς, ορισμένα κράτη μέλη δεν είχαν αποστείλει νομοθεσία ή δεν είχαν ακόμα ολοκληρώσει τη διαδικασία μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου.

Παράρτημα Ι

της Έκθεσης της Επιτροπής που εκπονήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 28^{ης} Μαΐου 2001 για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών²⁸

Πίνακας 1: Επισκόπηση των απαντήσεων που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη

Αυστρία	Απάντησε στις 29.7.03· δεν διαβίβασε νομοθεσία
Βέλγιο	Απάντησε στις 24.6.2003: δεν απαιτείται μεταφορά
Δανία	Δεν ελήφθη απάντηση
Φινλανδία	4.7.2003
Γαλλία	13.6.2003
Γερμανία	12.6.2003
Ελλάδα	Απάντησε στις 13.6.2003· δεν διαβίβασε νομοθεσία.
Ιρλανδία	18.7.2003 & 25.11.2003
Ιταλία	15.9.2003
Λουξεμβούργο	9.7.2003
Κάτω Χώρες	20.6.2003
Πορτογαλία	Δεν ελήφθη απάντηση
Σουηδία	3.7.2003
Ισπανία	4.7.2003
Ηνωμένο Βασίλειο	8.7.2003

²⁸

EE L 149, 2.6.2001, σ. 1.